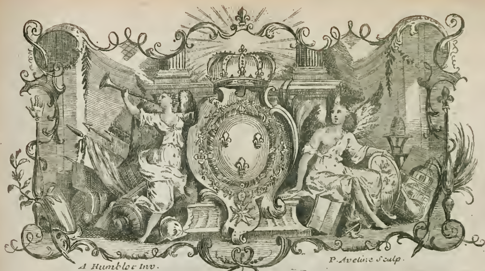
125.

D. O. M.

THESES ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

EX ANATOMIA.

UBI desideranda major in curatione certitudo, ibi plerumque difficilior tutaque minus evadit. Morbi scilicet viscerum, quorum integritas vitæ adeò necessaria, cæteris difficilius & cognoscuntur & curantur. Tumorum in illis sedentium exitus, eâdem ac in partibus externis ratione, nec impugnari nec promoveri possunt. Quanta ex illorum suppuratione speciatìm mala immineant, indè conjici potest quod præter sæpiùs deficientem puris præsentis certitudinem, exitus illi rariùs tutò, sæpiùs verò vel nullatenùs vel saltem nisi cum graviore periculo conciliari possit. De hepatis abcessibus dicturi, ipsius Anatomen paucis præmittemus,

Hepar viſcus eſt coloris ſubrubri, ſub Diaphragmatis fornice in hypocondrio dextro, & regione Epigaſtricâ, maximâ ſuâ parte, partim etiam in hypocondrio ſiniſtro ſitum, bilis ſecretioni inſerviens.

Ex duobus lobis ſuperiùs ligamento, inferiùs ſulco diſtinctis, exurgit viſceris hujus vaſta moles, figuram irregularem exhibens, margine anticâ & ſiniſtrorſùm acuminata, poſticâ verò & dextrorſùm retuſa. Hujus facies ſuperior recurvatâ lævitate diaphragmati ſeſe aptat, inferior verò inæqualiter concava in eminentias extuberat, ſinubuſque excavatur.

Inter eminentias in lobo majore tantùm conſpiciendas, præcipuæ, illa quæ eſt tanquam lobi iſtius appendix triangularis *Spigeliique lobus* vocata, & anteriùs ſita minor altera: utraque antiquis hepatis *Portæ*. Cavitates diverſis partibus thalamos præbent.

Diaphragmati intimè, interjecto tantùm levi textu cellulari, ſuperiori ſuæ convexitatis parte adhæret; quæquidem adhæſio apud quoſdam ligamenti nomen impropriè obtinet. Peritonæi duplicaturâ venam umbilicalem involvente, ſepto tranſverſo iterùm, muſculoque abdominis recto obliquè annectitur, ac tandem utroque ſuo latere ad Diaphragma rursùs & ſpurias coſtas ligamentis lateralibus revincitur.

Ligamenta hæc totidem ſunt plicaturæ peritonæi, quod poſtquam hepar involvit ad partes vicinas procedendo iiſdem annectitur. Huic altera ſubjicitur membrana, propria dicta, & eas inter reptant in textu cellulari quodam innumera vaſa lymphatica.

Vasorum innumerorum diſtributione conflatur hepatis ſubſtantia, quorum extrema deſinunt in acinos, qui quidem aliis folliculi, aliis verò horumce vaſorum glomeres. Ex acinis liquorem ſecretum accipiunt vaſa quædam *Pori Bilarii* nuncupata; ex eorum concurſu naſcitur canalis hepaticus.

Nervos mutuatur à ſympathicis majore & medio; arterias verò præcipuas à trunco cæliaco, alias autem à meſentericâ majore, phrenicis, mammariis, renalibus, capſularibus. Sanguinem ex toto ferè abdomine reducem, vena portarum accipiens illum, ve-

tis hepaticis in cavam revehendum, iterùm in ramos divisa more arterioso in hepatis substantiam defert. Hujus rami, cum poris bilariis & aliis vasis advehentibus, in capsulâ quâdam quam suppeditat propria hepatis membrana versùs interiorem Visceris illius substantiam, quâ parte vasa illam ingrediuntur, reflexa, includuntur. In ipsius extremis bilem secerni præter alia argumenta suadet communicatio venæ portarum cum poris bilariis injectionibus demonstrata, hos inter ultimos aliaque vasa deficiens.

Textu cellulari, vasis, membranâ communi connectitur hepatis faciei concavæ vesica fellea, bilis receptaculum, piri formam, ovi gallinacei molem referens, in fundum quâ parte amplior, & collum quâ strictior, divisa.

Membrana quadruplici conflatur, quarum exterior communis peritonæo adscribenda. Huic muscularis duobus fibrarum ordinibus constans, musculari nervea, nerveæ villosa subjacet. (a) Hæc amplior in vacuâ cystide rugas, quæ ad cervicem spirales fiunt, efformans; pluribus ostiis muciferis circà collum conspicuis pertunditur.

Ex eo quod bilem in cystidem felleam canalibus hepato-cysticis advehi in animantibus quibusdam sit compertum, idem in homine ab aliquibus perperàm assertum. Liquorem istum è canale hepatico in cystidem retrogradi pluribus evincitur argumentis. (b)

E cystide, cùm opus est, effluit bilis per canalem cysticum; ex cujus & hepatici adunatione exurgit choledocus liquorem biliosum, obliquo tractu inter duodeni membranas serpens, in illud intestinum eructans.

(a) Winslou Exp. Anat. §. 295.
(b) Vid. Lieutaud Essais Anatomiq. p. 301. Haller prim. Lin. Phisiolog. p. 376.

EX CHIRURGIA.

Tumor hepar occupans in abcessum quandoquè exit. Hi autem abcessus multiplici modo differunt : alii etenim acutæ symptomatibusque suis designatæ inflammationi succedunt; alii

verò absque prævià aut saltem cognitâ inflammatione lentè & insensibiliter excrescunt; quidam gibbam, quidam verò concavam partem occupant; in aliis pus in uno coacervatur folliculo; in aliis verò disseminatum in pluribus abcessibus invenitur, quidam tandem idiopathici sunt, quidam sympatici.

Abcessus hepatis multiplicem habet exitum; vel enim extùs prominens tentandæ tunc à Chirurgo aperturæ se facilem præbet; vel pus forsàn versùs bilaria emissaria majora erumpens, aut per intestinum colum hepati adhærens & perforatum viam sibi faciens (*a*) in intestina effundi & per alvum expurgari; vel ruptis aut exesis hepatis substantiâ & membranis, in abdominis cavum exundare potest, (*b*) aut in pectoris cavitatem effusum empiematis accidentibus occasionem dat; (*c*) ac tandem per metastasim in alias partes decumbit. De cœtero pus illud per sputa, urinas, vomitum quandoquè excerni inter rariora reponendum est: deniquè hepatis parenchyma suppuratione solutum frustulatìm ex intestinis ejici non repugnare, tum ex consideratâ indole puris ex hoc viscere effluere soliti; tum ex perpensis iis quæ ex ejusdem visceris cum intestinis quandoquè fissis & apertis adhæsione accedere possunt, facilè deducendum.

Si gibbam hepatis partem occupet & extùs in tumorem assurgat abcessus, ægri salus Chirurgiæ confidenda. Quanti autem intersit, quantumque simul sit difficile casûs istius diagnosim certam instituere, indè concludi debet, quod illam abcessûs speciem mentiatur quandoquè cystidis felleæ à bile retentâ tumor. Utrumque equidem morbum primo aspectu paria, attamen attentâ perpensione, licèt difficulter distinguenda, comitantur accidentia.

Modo quo dolor augetur aut decrescit, ipsius indole, tumoris habitu exteriore, formatione quandoquè, ratione quâ fluctuatio apparet, manifestatur, progreditur; his, inquam, simul aut seorsìm sumptis & perpensis, signa aderunt quibus abcessus à cystidis expansione poterit distingui.

(*a*) Vid. in Reg. Chir. Acad. Comm. Tom. 2. M. Petit. Jun. Tract. de Hep. Apost. p. 61, 65, 67, 68.
(*b*) Bianchii Hist. Hep. p. 361.
(*c*) Vid. jam citata Reg. Chir. Acad. Comm. p. 61.

Dolor, ſi adſit, dùm abceſſus formatur, eſt pungitivus, dùm excreſſit cyſtidis tumor, idem nullatenùs ſentitur. Abceſſus abſque notabili circumſcriptione indifferenter in epigaſtricæ regionis locis diverſis & pedetentìm, cyſtidis tumor circumſcriptus ſemper infrà coſtas ſpurias penè muſculum rectùm ſubitò ferè exurgit. Tegumenta in primo caſu œdematoſa. Bilis retentæ fluctuatio ſtatim in omnibus tumoris punctis manifeſta & non dubia; abceſſûs verò per tempus aliquod obſcura, è centro ad circumferentiam, quæ ſemper duritiem offert, protenditur.

De abceſſu, acutæ inflammationis conſectario, pronunciare generatìm, facilius quàm de chronico. Tunc etenim inflammationis veſtigia legere licet. Hanc antequam in ſuppurationem verſa ſit deſignant dolor in hepatis regione gravativus, bilis per univerſum corpus diffuſa, urinæ rubræ, ardentes, bili refertæ; ſtercorum color griſeus, albidus, febris & ejus ſymptomata. Ingruente ſuppuratione, febris accidentia augentur, dolor ingraveſcit, pulſativus evadit: pure verò confecto hæc omnia remittunt, elevatur tumor, ſi in convexâ hepatis parte ſtabuletur abceſſus, fluctuatio primùm perceptu difficilis è medio ad peripheriam progreditur. Abceſſuum inflammationi acutæ ſuccedentium materiem purulentam ut plurimùm diſſeminari, ſive in pluribus folliculis coacervari obſervatum eſt. (*a*)

Chronicus abceſſus à cyſtidis tumore difficiliùs equidem, progreſſu tamen ſuo & attendendo ad ea quæ tumoris manifeſtatione, fluctuationis indole & extenſione, baſis renitentiâ, ſuprà dicta ſunt, diſtinguitur.

Ex omnibus ſignis abceſſum indicantibus, fluctuatio ſola ſenſibilis & abceſſui propria, ad inciſionem Chirurgum inducat; ſupervacaneum etenim foret, niſi certitudo adſit puri exitum conciliari poſſe, ullam operationem inſtituere.

Fluctuatione itaque ritè compertâ & comprobatâ ſcalpellum Chirurgus uſque in puris ſedem adigat & huic decuſſatâ inciſione viam det liberam: caveat autem imprimìs dùm parallelam corpori celebrat inciſionem ne ſcalpello deorsùm nimìs impulſo ſalubres ſolvat adhæſiones, puriſque in abdominis cavum exundationi anſam præbeat.

(*a*) Vid. M. Morand Op. de Hep. Apoſt. in Comm. Reg. Chir. Acad. Tom. 2, p. 70.

Si quando de collecti liquidi indole perspectum certò non fuerit, illam acutriquetrâ in tumorem adactâ priùs explorare ars præcipit. Damnandam censemus horumce abcesuum ustione apertionem, veteribus laudatam, recentiorumque quorumdam methodum quâ illam causticis primò moliuntur. (*a*)

Nullibi breviùs absolvitur detersionis opus, evacuato pure, absque longo digerentium usu cicatrix obtinetur. Pus ex his abcessibus effluens vini fœcum colorem refert. Hinc patet quantum graviter errent ii qui ex colore puris albo faustam prognosim deduci volunt. (*b*)

Abcessum hepatis in thoracis cavum apertum esse, tunc conjici debet, cum præviis suppurationis in hepate signis, alia succedunt empyemati propria; ut peculiariter decubitûs in latus sinistrum difficultas, non nunquam etiam pus inter duas costas serpens, in tumorem extùs prominentem colligitur; (*c*) tunc secundùm artis præcepta instituenda venit empiematis operatio, idoneisque injectis Vulneris in hepate consolidatio præstanda.

Quoad alios abcessuum hepar occupantium exitus aut nullam ab ullo medio spem affulgere, aut si quæ affulgeat, illam a solis remediis internis quæ quidem molientis naturæ conatibus erunt, apprimè concinnanda repetendam esse liquet.

(*a*) Hæc Doctrina traditur apud Bianchum supra cit. p. 365.
(*b*) Hoc docet idem p. 364.
(*c*) Vid. Comm. Reg. Chir. Acad. Tom. 2. p. 60.

Has Theses, Deo juvante, & præside M. PETRO FABRE, Artium & Chirurgiæ Magistro, *tueri conabitur* Franciscus-Dominicus Lesne, *Versaliensis, Artium Liberalium in almâ Universitate Parisiensi Magister.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Sabbati 24â. *Novembris, anno Salutis* 1753. *à sesquisecundâ post meridiem ad septimam.*

PRO ACTU PUBLICO
ET MAGISTERII LAUREA.

Typis Fr. Delaguette Chir. Collegii Typographi.